

DE NMV EXCURSIES VAN 1994

Rob Chrispijn, Jodenweg 1, 8385 GP Vledderveen

The year 1994 was characterized by alternating periods with extremely warm, moist or sunny weather. In 1994 the Dutch Mycological Society conducted 35 one-day forays. A short impression of each foray is given. Eight species were not recorded before in the Netherlands: *Conocybe sordescens*, *Entoloma caeruleum*, *Entoloma querquedula*, *Gloniopsis praelonga*, *Helminthosphaeria corticium*, *Melanotus caricicola* and *Pachyella violaceonigra*.

In de loop der tijd is het jaarlijkse verslag in Coolia van de NMV excursies steeds doorwrochter geworden. De overzichten van Daams & Frencken waren een aangename mengeling van korte impressies en zakelijke mededelingen. Latere verslagen weerspiegelen de verworvenheden van het computertijdperk. Evaluaties, pogingen tot analyse en een top tien van de meest waargenomen soorten. Voorlopig hoogtepunt in deze reeks is het artikel van Nico Dam over de excursies van 1993 met veel grafieken en toch geestig! Blijkbaar was dit zo imponerend dat voor het verslag van 1994 niemand te vinden was. Omdat er toch iemand zijn hand moest opsteken, heb ik het maar op me genomen. Op voorwaarde dat ik alleen zou fungeren als een soort doorgeefluik. Want door omstandigheden komt de computeruitdraai pas deze zomer beschikbaar. Dan is het nieuwe seizoen alweer begonnen en vind ik het zonde om me bezig te houden met de resultaten van het jaar daarvoor. Daarom hier de glinsteringen van 1994 op basis van de ingeleverde formulieren plus bijgevoegde verslagen en/of opmerkingen van de excursieleiders. Dus zonder totaalijst, zonder statistiek, gewoon met blote handen.

Weerrecords

Het weer van 1994 was zeer warm, nat en vrij zonnig. Dat was de karakteristiek die de NRC er op 30 december van gaf. Voor het zevende achtereenvolgende jaar kwam de gemiddelde temperatuur met 10,6 °C ruim boven het langjarig gemiddelde van 9,6 °C. Tegelijkertijd was het ook een erg nat jaar. In De Bilt viel 1025 mm, ruim 200 mm boven het gemiddelde van 800 mm. Natuurlijk zijn er grote plaatselijke verschillen. Het zuiden van Limburg was met 675 mm een stuk droger.

Voor mycologen zijn natte jaren meestal ook vette jaren. Wat dat betreft hebben we de afgelopen drie jaar niet te klagen want ze waren allemaal natter dan normaal. In 1992 viel er gemiddeld 918 mm, in 1993 880 mm en het afgelopen jaar dus zo'n dikke meter. Warm was het vooral in juli en november. Beide maanden sloegen alle records. Sinds het begin van de metingen in 1706 waren deze maanden niet zo warm geweest. In juli kon men zich hier in Spanje wanen met temperaturen van regelmatig boven de 30 °C. Het gemiddelde lag op 21,4 °C (tegen normaal 16,8 °C). November was met 10,2 °C ruim 4 graden warmer dan normaal het geval.

Voorjaarsexcursies

Bunderbos (26 maart). Het seizoen kon niet beter beginnen dan met deze excursie naar dit hellingbos in Limburg. In de modder bij een beekje vond men een dikvlezige en spekglanzende kastanjebruine bekerzwam. Het was geen *Peziza*, want de hele ascus kleurde blauw in Melzer. Dan kom je uit bij *Pachyella*, een genus waarvan in Nederland nauwelijks vondsten zijn gedaan. Deze soort was dan ook nieuw voor ons land. Geert de Cock determineerde hem als *Pachyella violaceonigra*. De afbeelding in Breitenbach & Kränzlin (1981) is mogelijk van een oud exemplaar, want in werkelijkheid is hij veel mooier (zegt Geert). Er waren nog meer bijzondere vondsten, zoals *Coprinus sclerocystidiatus* tussen houtsnippers onder Beuk. *Daldinia vernicosa* met een duidelijke steel op een dode tak van een Esdoorn. En niet te vergeten de Rode kelkzwam, *Sarcoscypha coccinea*. Verder trof men *Disciotis venosa* en *Sclerotinia tuberosa*, maar die werden in het excursieverslag al niet eens meer apart vermeld. Totaal 66 soorten voor een dag in maart!

Hollandse Hout (9 april). Van dit voormalige Iepenbos dat nu een gemengd loofbos is met o.a. Tamme kastanje, werden geen bijzonderheden vermeld. Wel vond men in een ander kilometerhok opvallend veel Judasoor op takken van Populier. Totaal 47 soorten.

Voorne (7 mei). Ondanks ziekte van de excursieleider kon deze excursie toch doorgang vinden. 43 soorten werden gemeld, waaronder veel typische voorjaarssoorten. Zeer talrijk waren *Calocybe gambosa*, *Entoloma clypeatum*, *Helvella leucopus*, *Strobilurus tenacellus* en *Polyporus lepideus*. Verder *Helvella fusca*, *Mitrophora semilibera*, *Morchella esculenta*, *Stromatinia rapulum* en *Verpa conica*. Waar vind je zoveel voorjaarssoorten bij elkaar?

Örenberg bij Cadier en Keer (15 mei). Van de 6 deelnemers niemand uit het noorden van het land, staat er met een uitroepteken bij de opmerkingen van de excursieleider. Onder de 36 waargenomen soorten o.a. *Entoloma sepium*. Als mooiste vondst werd genoemd *Phellinus punctatus*, een resupinate Vuurzwam, waarvan in Jahn (1979) een mooie afbeelding staat.

Blauwe Kamer, uiterwaarden bij de Grebbeberg (29 mei). Dit proefgebied voor natuurontwikkeling bestaat uit grasland, wilgensingels en, rondom een voormalige steenfabriek, enkele wilgenbosjes. Het wordt regelmatig geïnventariseerd door Frans Tjallingii e.a. Nu vonden de 11 deelnemers geen echte bijzonderheden. Wel werden er 3 soorten *Conocybe* (*C. rickeniana*, *C. sienophylla* en *C. utriformis*) gedetermineerd. Dat komt niet zo vaak voor.

De excursies van 23 april (Einde Gooi), 30 april (Huis ten Donk) en 4 juni (Zilverstrand, Zuidelijk Flevoland) gingen wegens gebrek aan paddestoelen niet door.

Voorzomerexcursies

Moerdijk, Noord-Brabant (11 juni). Op een kleibodem is kalkrijk havenslib opgespoten. Het gebied bestaat gedeeltelijk uit jong loofbos en uit grasland dat door konijnen kort wordt gehouden. Er komen veel paddestoelen voor die kenmerkend zijn voor het duindistrict. In het najaar vindt men er bijv. *Tulostoma fimbriatum*. Door een

aan de excursie voorafgaande regenperiode vonden de 7 deelnemers nu 90 soorten, waarvan 37 voor dit gebied nieuw waren. Massaal was de zeldzame *Cortinarius jung-huhnii*. Op een brandplek vond men *Cortinarius romagnesi*. Andere bijzonderheden waren *Cortinarius crystallinus*, *Agrocybe vervacti*, *Entoloma gerriae* en *Melanoleuca leucophylla*.

Raaphorst (18 juni). Dit landgoed op een oude strandwal bij Wassenaar liet nog een voorjaarssoort zien: *Helvella acetabulum*. Eén *Peziza* door drie deelnemers meegenomen, leverde drie verschillende namen op. De beste argumenten had degene die hem determineerde als *P. limosa*. Ook werd *Coprinus amphithallus* gevonden, een soort uit de *Setulosi*-groep met flesvormige cheilocystiden, die zeldzaam is volgens de Standaardlijst (Arnolds, 1984).

Reeuwijkse hout (25 juni). Een jong recreatiebos op veen en klei. Mooi weer en 56 soorten. Vermeldenswaard: *Bolbitius pluteoides*, *Coprinus bellulus* en *Psathyrella caniceps*.

De excursie naar de Noordoostpolder (2 juli) ging niet door wegens de aldaar ingetreden droogte.

Zomerexcursies

Gunterstein (9 juli). In dit gerenommeerde excursiegebied werden nu 75 soorten gevonden, waaronder *Anthracobia macrocystis*, *Lachnella albiovilascens*, *Hydropus* cf. *floccipes* en *Leccinum griseum*.

De excursie naar Horsterwold/Flevoland (23 juli) werd afgelast wegens droogte

Wickenburg (6 augustus). Dit is een landgoed langs het Amsterdam-Rijnkanaal met veel Essen. De lijst vermeldt 57 soorten. Opvallend daarin is *Conocybe sordescens*, een soort die ik niet in de Standaardlijst tegenkwam. Hij staat wel in de *Conocybe*-tabel van Enderle (1991). Ook werd nog een bezoek gebracht aan de Wulperhorst, een loofbos op klei bij Bunnik. Hier werd de Essenzwam, *Perenniporia fraxinea* (vroeger *Fomitopsis* of *Fomes cytisina*) aangetroffen.

Hartemse Molen bij Niersen (13 augustus). Tien deelnemers trokken, aangelokt door het mooie weer, met voldoende regen in de voorafgaande periode, naar dit deel van de Veluwe. In een smalle beukenberm, langs een spreng vonden zij ondermeer *Boletus calopus* en *B. pulverulentus*. Op een naaldhouttak die half in het modderige beekoeverslak zat *Psilopezia babingtonii*, een 5 mm grote Asco, die volgens de Standaardlijst heel zeldzaam is, maar mogelijk op doorweekt hout algemener dan vermoed. Op diezelfde tak zat ook *Scutellinia superba*, een zeldzaam Wimperzwammetje, verwant aan *S. umbrosus*, met breed ellipsoïde sporen en korte randharen. Er waren meer asco's: *Phaeohelotium umbilicatum* (ZZZ?) en *Hymenoscyphus epiphyllus* (Z). De één op beukeblad, de ander op beukeschors. Wie waarop zat ben ik vergeten. Het doet er ook niet toe, want Rien Swart, die in de literatuur is gedoken, kwam tot de conclusie dat het één soort is: wel zo makkelijk.

Spaarnwoude (20 augustus). Dit is een jong recreatiebos op klei ten westen van Amsterdam. De eerste regen na de droge zomerperiode had voor veel Inktzwammen gezorgd. Koeien zorgden voor vlaaien en Kees Uljé voor namen. Maar liefst 16 soorten Inktzwammen waaronder *C. amphithallus*, *C. phaeosporus* en *C. poliommallus*. De gemiddelde grootte van de paddestoelen kwam niet boven de 5 mm. Zoals de speldeknoopgrote *Marasmius capillipes* op dood populiereblad, die nu overigens *M. minutus* moet heten. Zowel hier als in het later bezochte Houtrakbos was *Hymenoscyphus albidus* algemeen op bladstelen van Es.

Eendenkooi en blauwgrasland bij Giekerk (21 augustus). Zo stond het in het excursieprogramma aangekondigd. Echter, bij de voorexcursie bezocht de leider het moerasbos, zag nauwelijks één paddestoel en zakte tot zijn middel in de drab. Omdat hij niet de dood van enkele mycologen op zijn geweten wilde hebben, verplaatste hij de excursie naar het natuurgebied de Alde Faenen bij Eernewoude. Tussen ijl Riet stonden in het Veenmos veel exemplaren van *Entoloma cyanulum*, een prachtig grijsblauw staalsteel-tje dat nog maar één keer eerder in Nederland was aangetroffen. Ook *Hygrocybe cantharellus* stond hier veel, evenals *Entoloma minutum*. Beide zijn karakteristiek voor een dergelijk biotoop. Verder stonden er o.a. ook *Clavaria tenuipes*, *Hygrocybe pallida* en *Mycena niveipes*. 's Middags werd een voormalige zandwinput bij het Prinses Magrietkanaal bezocht. In de oevervegetatie van zegge en Liesgras werd een paddestoeltje teruggevonden dat een jaar eerder niet op naam gebracht kon worden. Chiel Noordeeloos determineerde hem nu als *Melanotus* (of *Psilocybe*) *caricicola*. Het is een okerkleurig schelpje met een gelatineuze hoedhuid dat hier vooral op rottend Liesgras stond. Nieuw voor Nederland, tenzij het identiek is aan wat Eef Arnolds (1983) beschreef als *Melanotus phillipsii* var. *megaspora*. Daarna ging het, onvermoeibaar als we waren, naar Nieuwe Toutenburg bij Noordbergum. In een eikenlaan stond hier *Russula anthracina*, waarvan de lamellen een mooie zalmroze zweem hebben. Op een eikestronk stond *Phaeomarasmius horizontalis*, maar niet als zijdelings gesteelde schelpjes, maar keurig centraal gesteeld als een echte paddestoel.

Kasteelbos Heeze (17 augustus). De vijf deelnemers, allemaal van de Eindhovense groep, vonden bij nat, druilerig weer toch een aantal bijzonderheden. Zoals *Hohenbuehelia mastrucata*, *Russula megacantha* en *Oxyporus latemarginatus*. Laatstgenoemde is een vrij zachte, witte, resupinate polypoor met dikwandige cystiden.

Hoogseizoen

Omgeving Olst (3 september). Dit was aangekondigd als een fietsexcursie maar de 6 deelnemers moesten al na 600 m langdurig van de fiets want de eikenberm langs de wetering bleek heel rijk aan paddestoelen. Niet alleen stond er heel veel Eekhoortjesbrood, maar ook *Boletus radicans*. En ook vele *Russula*'s: *R. heterophylla*, *R. sanguinea*, en een middelgrote, glanzende *Russula* die later door Maarten van Vuure gedetermineerd is als *R. laeta*. Deze soort was nog maar één keer in Nederland gevonden. Er werd die dag toch ook nog gefietst. Bijvoorbeeld naar Groot Hoenloo (met *Cordyceps canadensis* en *Mycena purpureofusca* die ten onrechte eerst voor *M. sanguinolenta* was uitgeschol-den), naar landgoed de Haere (met een prachtige toef Tijgertaaplatten, *Panus tigrinus*, op

een beukestomp!) en naar landgoed Hengforden (met een enorme plensbui). De deelnemers waren na afloop nat, maar nog steeds enthousiast over paddestoelenexcursies op de fiets!

Veldkenmerkendag te Baarn (3 september). Deze leverde toch ook nog een paar bijzonderheden op, zoals *Inonotus nodulosus*, *Pholiota tuberculosa* en (weer) *Russula megacantha*: één van de vissige *Russula*'s, nauw verwant aan *R. graveolens*, maar veel zeldzamer en met grof gestekelde sporen (die van *R. graveolens* hebben heel fijne stekeltjes).

Het Joppe (10 september). Maar liefst 25 deelnemers kwamen naar dit landgoed bij Zutphen. Onder hen Maarten van Vuure, die een goede dag moet hebben gehad, want er werden 20 *Russula*'s gevonden, waaronder zeldzaamheden als *Russula elaeodes*, *R. decipiens*, *R. urens*, en *R. veteriosa*. Van de in totaal 134 soorten zijn verder vermeldenswaard: *Collybia succinea*, *Psathyrella fusca*, en de zeldzame truffel *Hymenogaster arenarius*. Van *Myxarium hyalinum* werd een stuk vloerbedekking als substraat opgegeven.

Boekweitveentje bij Gieten (11 september). Net als vorig jaar kan over de excursie naar het Boekweitveentje alleen maar in superlatieven gepraat worden. Voor een noordelijke excursie was er een grote opkomst. Elf deelnemers vonden 229 soorten. Twee meer dan het record van vorig jaar, dat door Neerijnen werd gevestigd. Natuurlijk zaten er weer veel bijzonderheden bij. Zoals *Entoloma caeruleum*, een Satijnzwam die nieuw voor Nederland was. De aanwezigheid van Chiel Noordeloos inspireerde dit gebied om met flink wat soorten Satijnzwammen voor de dag te komen. In totaal werden 20 soorten gevonden, waaronder veel staalsteeltjes, zoals *Entoloma chalybaeum*, *E. poliopus* var. *discolor* en *E. xanthochroum*. Een bijzonderheid was ook *Entoloma resutum*, een bruinige Satijnzwam met een schubbig hoedje, dat tot dan toe nog maar slechts van één vindplaats op Terschelling bekend was. Allemaal zijn het Rode Lijst soorten. Interessant was dat de meeste in het open eikenbos groeiden. Ook het geslacht *Russula* was met 20 soorten goed vertegenwoordigd (o.a. met *R. exalbicans* en *R. persicina*). Van de Gordijnzwammen moet hier worden genoemd *Cortinarius porphyropus*, een kleine *Phlegmacium* met slijmerige hoed die later dank zij Thom Kuijper op naam gebracht werd, alsmede een tweesporige vorm van *Inocybe albomarginata*. De Stekelzwammen lieten dit jaar verstek gaan. Aanvankelijk leek ook *Sistotrema confluentum*, het Stinktolletje, verstek te laten gaan, maar na lang zoeken konden toch enkele exemplaren gevonden worden. Het is verleidelijk om te blijven citeren uit het excursierapport, maar er kan beter een apart verhaal over dit bijzondere terrein geschreven worden. Daarom tot besluit nog enkele krenten uit de pap: *Otidea onotica*, *Ramaria crocea*, *Gymnopilus odini* en *Amanita porphyria*.

Noordlaarderbos (17 september). "Te weinig deelnemers, te veel paddestoelen, en pukkeweer", zo omschreef de excursieleider het bezoek aan het Noordlaarderbos. Er stonden heel veel Groene glibberzwammen (*Leotia lubrica*) en dat lijkt wel passend voor de omstandigheden. De mooiste vondst was *Gyroporus cyanescens*. In totaal werden 103 soorten genoteerd. Daarna ging het naar de Vijftig Bunder, een begraasd heideterreintje met o.a. Vleugeltjesbloem en Heidekartelblad. Hier stonden enkele Satijnzwammen die

karakteristiek zijn voor een degelijk biotoop: *Entoloma sarcitulum*, en *E. xanthocaulon*. Deze laatste is nauw verwant aan de Heidesatijnzwam, *E. fernandae*, maar verschilt hiervan vooral door de okerkleurige steel.

Ginkelse heide (18 september). Door de extreme zomerdroogte was de heide nog steeds een paddestoelenwoestijn. Daarom bezochten de 12 deelnemers het aangrenzende landgoed De Sijsselt. In dit op een stuwwal gelegen gemengde bos werden 61 soorten gevonden. Naast de gebruikelijk zandgrondsoorten werden *Inocybe umbrina* en *I. asterospora* aangetroffen. Laatstgenoemde is een typische soort van rijkere gronden, zoals in het rivierengebied en in de polders.

Amsterdamse Bos (24 september). Een excursie die in het teken stond van de taxonomie en herkenning van Parasolzwammen en Champignons. Henk Huijser spreidde na afloop alle gevonden Parasolzwammen overzichtelijk uit op een paar plankjes en voorzag ze van deskundig commentaar. Dat laatste moet hier ontbreken, maar aan het overzicht kunnen we wel iets doen:

<i>Lepiota</i>	<i>Echinaceae</i>	<i>L. aspera</i> , <i>L. carinii</i> , <i>L. langei</i> , <i>L. perplexa</i>
	<i>Stenosporae</i>	<i>L. cingulum</i> (= <i>L. speciosa</i>), <i>L. cristata</i> , <i>L. fulvella</i> , <i>L. subalba</i>
	<i>Ovispora</i>	<i>L. subincarnata</i>
<i>Melanophyllum</i>		<i>M. echinatum</i>
<i>Cystolepiota</i>		<i>C. hetieri</i> , <i>C. moelleri</i> , <i>C. sistrata</i>
<i>Leucoagaricus</i>		<i>L. melanotrichus</i> , <i>L. tener</i>

De champignons waren niet zo systematisch verzameld. Toch ook maar een rijtje: *Agaricus augustus*, *A. bitorquis*, *A. geesterani*, *A. lanipes*, *A. silvaticus* s.l., *A. vaporarius*, *A. variegans* (= *A. impudicus*).

Amsterdamse Waterleidingduinen (1 oktober). Tijdens deze excursie werden enkele naaldbossen geïnventariseerd die vanwege plannen voor natuurherstel in de duinen op de nominatie staan om te verdwijnen. Vroeger waren deze bossen mycologisch zeer rijk, met onder andere *Geastrum quadrifidum*. De naaldbossen bleken vanwege de droogte bijzonder arm aan fungi. Wel werden enkele exemplaren *Chroogomphus rutilus* aangetroffen. Later op de dag werden nog wat meer aantrekkelijke terreindelen bezocht. Daar werd *Entoloma querquedula* gevonden, nieuw voor Nederland. Deze soort onderscheidt zich van *Entoloma serrulatum* door een duidelijke olijfwееm in hoed, vlees en steel en een iets gladdere steel. Nog even omgelopen voor de Peperbus *Myriostoma coliforme*, waaraan weer enige filmrolletjes werden volgeschoten.

Pagedal en Tichelberg (8 oktober). Het Pagedal bij Stadskanaal is een 25 jaar oud recreatieterrein bij een beekdal. Op een kunstmatig aangelegd heideveldje stonden witte knotszwammetjes die bij ouderdom geelwit werden: *Clavaria tenuipes*. Er stonden ook knotszwammetjes die jong al gelig waren, die werden gedetermineerd als *Clavaria argillacea*. Niet gek voor een kunstmatig heideveldje. Verder stonden er op eikeblad kleine roze Mycena's: *M. smithiana*. De Tichelberg viel een beetje tegen. Daarom ging men door naar het Egypteinde bij Muntendam, een voormalige vuilstortplaats. Met voor dit terrein typerende soorten als de in bundels groeiende *Coltricia* (volgens Peter-Jan een

nog onbeschreven soort), *Rhodocybe truncata* en de bij aanraking bloedrood verkleurende *Leucocoprinus georginae*. Hier stond ook een witte Schijnridderzwam, die gedetermineerd is als *Lepista panaeolus* var. *nimbatus*.

De Bruuk bij Groesbeek (15 oktober). Dit is een terrein met vochtige graslanden, bossen en lanen. Maar het was al weer te merken dat het een tijd droog was geweest. Dus geen van de 14 deelnemers had hoge verwachtingen. Toch was het bij de eerste laan al raak: na 2½ uur kon men de auto's nog steeds zien staan. *Hydnum repandum*, *Cortinarius acetosus* (volgens sommigen identiek aan *C. rigens*) en 6 *Naucoria* soorten, waaronder zeldzaamheden als *N. langei* en *N. luteolofibrillosa*. Ook werd *Lactarius brittanicus* opgegeven. Deze naam werd door Chiel Noordeloos tijdens de werkweek in Limburg voorlopig gegeven aan een melkzwam die qua kenmerken tussen *L. theiogalus* en *L. lacunarum* instaat. Of deze naam echter bij deze soort past, moet nog worden uitgezocht.

Landgoed Rheebruggen bij Havelte (22 oktober). Het was inmiddels al zo lang droog dat voornamelijk stoffelijke overschotten verzameld konden worden. Op het nabij gelegen Uffelterzand vond men een rottende dennestam die overdekt was met een dikke, wasachtige korst van de zeldzame *Dacryobolus karstenii*. Ook opvallend was dat een aantal loofhoutsoorten hier op dennehout voorkwamen, onder ander *Merulius tremellosus* en *Schizopora phellinoides*.

De Weier en Coovelsbos bij Helmond (23 oktober). Het Coovelsbos is een gemengd loofbos op kalkhoudende bodem. Ondanks de droogte werden er toch nog 146 soorten gevonden. De fraaie Pronkhertezwam (*Pluteus umbrosus*), *Cortinarius urbicus*, de vaker in de duinen voorkomende *Phellinus contiguus*, plus zeldzaamheden als *Tomentella crinalis* en *Trichophaea gregaria*. Nieuw voor ons land waren de ascomyceten *Gloniopsis praelonga* (op stengels van Braam) en *Helminthosphaeria corticiarum* (op *Phanerochaete sordida*). De laatste vondst was een bijdrage van de Vlaamse deelnemers aan deze excursie. De Vlaamse inbreng leidde ook tot een interessante discussie over *Schizopora*. In de Vlaamse Kempen wordt *S. radula* algemeen aangetroffen. Ook het bezoek aan de Weier werd aangegrepen om te zien hoe dat in Brabant zit. Vondsten die in het veld als *S. paradoxa* werden gedetermineerd, bleken na thuiskomst telkens *S. radula* te betreffen!

Oost- en Middelduinen te Goeree (29 oktober). Stromende regen, striemende wind. Alleen de hier vaker aangetroffen *Camarophyllus colemannianus* stond er fantastisch bij. Voor de rest was alles doorweekt, verpapt of afwezig. Toch nog 9 voor dit terrein nieuwe soorten, waaronder *Conocybe pubescens* en *Cortinarius trivialis* var. *subviolascens*.

Grittenbos te Hoogeveen (5 november). Aangekondigd met "de kans om korstjes te leren kennen". Helaas, deelnemers die hoopten dat nu eens alle korstjes in het veld een naam zouden krijgen, moesten teleurgesteld worden. Wel gaf de excursieleider aanwijzingen hoe thuis een goed preparaat te maken en tips waar dan op gelet moest worden. Dan moet je niet beginnen met *Coronicium alboglaucum*. Een hopeloos ding waar Bernhard de Vries een dag op heeft zitten turen. Allemaal zo dunwandig dat de microscopische structuur haast niet te zien is. Daarbij gaat het bij het kwetsen nog heel snel kapot ook. In dit bos werd ook *Trechispora alnicola* aangetroffen. Dit was de eerste vondst die niet

afkomstig is uit het stroomdal van het Oude Diepje (Gr.). Tot nu toe is steeds de imperfecte vorm gevonden. De perfecte vorm is nog niet uit Nederland bekend.

Naseizoen

Oranjeboos op Walcheren (12 november). Als achter de aankondiging weer vet gedrukt staat 'opbelexcursie' dan is het seizoen al een eind gevorderd. Het had zeker te maken heeft met de vele regen en het zachte weer dat *Rhodotus palmatus*, de Zalmzwam, stond te pronken op een Ipeestam. Er konden 8 soorten *Galerina* worden genoteerd. En de ascomycetologen onder de 12 deelnemers vonden onder meer *Peziza bovina* op rundermest en *Hymenoscyphus phyllogenus* op blad van Abeel. *Lophodermium conigenum*, een minuscule mummelbekje half ingebed op dennenaalden, was nieuw voor Nederland.

Mijnstort Hendrik bij Brunssum (20 november). Op deze sombere dag werden 91 soorten genoteerd waaronder lichtpuntjes als het Weerhuisje (*Astraeus hygrometricus*), dat zeldzame Aardsterretje dat zijn slippen vouwt of spreidt al naar gelang de luchtvochtigheid. Verder nog de Vermiljoenzwam (*Pycnoporus cinnabarinus*) en *Daldinia vernicosa*.

Staatsduinen te Schoorl (26 november). Door het succes van voorgaande duinexcursies laat in het najaar waren er niet minder dan 26 deelnemers komen opdagen. Dit keer viel het wat tegen. Hoewel er geen vorst was geweest, waren er relatief weinig paddestoeien. Wel stonden er opvallend veel Narcisamanieten (*Amanita gemmata*). Bijzondere soorten van deze dag waren: *Pholiotina teneroides*, *Fayodia pseudoclusilis* (een bleekgrijzig, *Omphalina*-achtig gevalletje met veel, maar onopvallende pleurocystiden) en *Psathyrella caudata*. Laatstgenoemde heet ook wel *P. atrolaminata* en verschilt van de er sterk op gelijkende *P. gracilis* in de lageniform-pedicellate (=gesteelde flesvormige) pleurocystiden. Deze komen echter niet rijkelijk voor, dus zuiver microscopiseren adviseert Friedhof van de Bergh. In zijn rapport heeft hij het ook over de zeldzame *Diplomitoporus flavescens* (met sporenlengte van 6-8 μm) die een mogelijk dubbelganger heeft in *Antrodia heteromorpha* (sporen van 8.5-11 μm). Opletten geblazen.

En dit motto is tevens een passend besluit voor het seizoen van 1994.

Met dank aan alle excursieleiders, speciaal diegenen die hun lijsten voorzagen van commentaar! Van de excursies die niet besproken zijn, werden geen gegevens ontvangen.

LITERATUUR

- Arnolds, E.J.M., 1983. Ecology and Coenology of Macrofungi in Grasslands and moist Heathlands in Drenthe, The Netherlands. *Bibl. mycol.* 90.
- Arnolds, E.J.M., 1984. Standaardlijst van de Nederlandse Macrofungi. *Coolia* 26, supplement.
- Arnolds, E.J.M., 1989. A preliminary red data list of Macrofungi in the Netherlands. *Persoonia* 14: 77-125. *Persoonia* 14: 77-125.
- Breitenbach, J. & F. Kränzlin, 1981. Pilze der Schweiz, Band 1. Ascomyceten. Luzern.
- Enderle, M., 1991. Conocybe-Pholiotina Studien 1. Bestimmungsschlüssel für den Arten der Gattung *Conocybe* Fayod. *Z. Mykol.* 57: 55-74.
- Jahn, H., 1979. Pilze die an Holz Wachsen. Herford.